

بررسی رابطه‌ی هوش هیجانی و روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه زابل

عبدالرحیم غیائی^۱، مینا فاریابی^۲

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی رابطه‌ی هوش هیجانی و روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان کشاورزی و منابع طبیعی بود. جامعه‌ی آماری تحقیق، دانشجویان کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه زابل در سال تحصیلی ۹۲ - ۹۳، بودند ($N = 2500$). نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران، ۱۸۴ نفر تعیین شد. نمونه‌ی مورد نظر با روش نمونه‌گیری تصادفی تعیین شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای مشتمل بر سه بخش بود. بخش نخست، ویژگی‌های فردی دانشجویان؛ بخش دوم، پرسشنامه‌ی استاندارد هوش هیجانی ونگ و لاو (۲۰۰۲) و بخش سوم نیز پرسشنامه‌ی روحیه‌ی کارآفرینی بود. روایی پرسشنامه بر پایه‌ی نظر شماری از اعضای هیئت‌علمی ترویج و آموزش کشاورزی و صاحب‌نظران مربوط تأیید شد و برای تعیین پایایی بخش‌های مختلف، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد ($\alpha = 0/85 - 0/83$). داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSSwin21 تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌های تحقیق نشان دادند که در مجموع روحیه‌ی کارآفرینی و هوش هیجانی دانشجویان مورد مطالعه رضایت‌بخش نیست. نمره‌ی دانشجویان در برخی از مؤلفه‌های روحیه‌ی کارآفرینی (تحمل ابهام، استقلال‌طلبی و کنترل درونی) نامطلوب بوده و در برخی از مؤلفه‌ها (نوآوری، ریسک‌پذیری و موفقیت‌طلبی) نسبتاً مطلوب می‌باشد. نتایج تحقیق بیانگر آن است که هوش هیجانی با روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان رابطه‌ی مستقیم دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون حاکی از آن است که هوش هیجانی قادر است ۲۰ درصد از تغییرات روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان را تبیین نماید.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی، هوش هیجانی، روحیه‌ی کارآفرینی، دانشجویان کشاورزی و منابع طبیعی.

^۱ عضو هیات علمی ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه زابل

^۲ دانش‌آموخته کارشناسی ترویج و آموزش کشاورزی

مقدمه

نیروی انسانی مهم‌ترین و مؤثرترین عامل تحقق توسعه به شمار می‌رود (مجردی و همکاران، ۱۳۸۶). به طبع تربیت نیروی انسانی کارآمد و کارآفرین نیز عامل توسعه خواهد بود. از آنجا که دانشجویان نیروهای بالقوه و پتانسیل‌های یک جامعه می‌باشند (شکر کن و همکاران، ۱۳۸۱) ترغیب و تقویت روحیه کارآفرینی در دانشجویان به عنوان آینده سازان جامعه باعث تحقق توسعه و در نهایت موجب توسعه پایدار خواهد گردید. از این جهت می‌باشد که توجه به کارآفرینی دانشجویان، در مطالعات بسیاری مورد تأکید قرار گرفته است. بر اساس مرور ادبیات کارآفرینی مشخص می‌گردد که پرورش نیروی انسانی کارآفرین یکی از اهداف مهم دانشگاه‌ها، در شرایط کنونی است. از طرفی نگرانی در خصوص اشتغال و مشکل بیکاری یکی از مسائلی است که باعث گردیده است محققین به مباحث مربوط به کارآفرینی دامن زده و مورد توجه قرار دهند (شکر کن و همکاران، ۱۳۸۱) عقیده بر این است که کارآفرینی برای جامعه جهانی و موفقیت اقتصادی ضروری است چرا که ابتکارات نو منبع اصلی ایجاد شغل و رشد اقتصادی در بسیاری از جوامع است (آلدریچ، ۱۹۹۹)، (کیرچهوف، ۱۹۹۷)، (بوم و همکاران، ۲۰۱۴). بیکاری گسترده در میان دانش‌آموختگان بالأخص در رشته‌های کشاورزی واقعیت تلخی را نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده برای تربیت نیروی انسانی ماهر را دست‌کم برای مدتی بلااستفاده باقی می‌گذارد. (شریف‌زاده و زمانی، ۱۳۸۵) به طوری که هر ساله حدود ۲۵ تا ۵۲ درصد از فارغ‌التحصیلان کشاورزی بیکار می‌مانند. لذا با عنایت به ضریب بیکاری بالا در بخش کشاورزی توسعه کارآفرینی راهکاری اثربخش برای حل این معضل محسوب می‌شود. (قاسمی و همکاران، ۱۳۸۸). داریانی نیز بر این عقیده است که همراه با آشکار شدن نقش و تأثیر کارآفرینی بر روند اشتغال‌زایی و رشد اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته، تلاش در زمینه آموزش و روحیه کارآفرینی شدت گرفته است (احمد پور داریانی، ۱۳۸۲).

به طور کلی عوامل مؤثر بر رفتار کارآفرینی را می‌توان بر دو بخش عمده تقسیم‌بندی کرد. یک بخش مربوط به عوامل جامعه‌شناختی می‌شود و بخش دیگر مربوط است به عوامل روان‌شناختی. رویکرد مورد استفاده در این پژوهش را باید رویکرد روان‌شناختی دانست. مطالعات در زمینه کارآفرینی نشان می‌دهند که پژوهشگران در رویکرد روان‌شناختی بر عواملی مانند ریسک‌پذیری، نوآوری، کنترل درونی، موفقیت‌طلبی، استقلال‌طلبی، تحمل ابهام و ... توجه دارند.

بدیهی است که گام نخست برای پرورش دانشجویان در جهت تغییر و کارآفرینی، آمادگی و برخورداری آنان از روحیه کارآفرینی است. روحیه کارآفرینی را می‌توان برتری‌های ارزشی ویژه شامل آمادگی بسیار بالای فرد برای تغییر و خودافزایی تعریف کرد. (محبوبی و شریف‌زاده، ۱۳۹۲)

در این مطالعه، روحیه کارآفرینی مرکب از شش رفتار ریسک‌پذیری (مک‌کلند، ۱۹۶۱)، (بروچهاس، ۱۹۸۰)، نوآوری (جوپیتر، ۱۹۹۲)، کنترل درونی (تیمونز، ۱۹۷۸)، موفقیت‌طلبی (مک‌کلند، ۱۹۶۱)، استقلال‌طلبی (خدمتی، ۱۳۷۹) و تحمل ابهام (جینگز، ۱۹۹۴) است که در مطالعات گوناگون استفاده گردیده است.

با عنایت به اهمیت و تأثیر روحیه کارآفرینی در رفتار کارآفرینی، پژوهشگران کوشیده‌اند تا عواملی را که بر اساس همبستگی باروحیه کارآفرینی امکان پیش‌بینی آن وجود دارد را شناسایی کنند که خانواده، فرد، جنس از آن جمله‌اند. هدف این مطالعه بررسی رابطه هوش هیجانی به عنوان عاملی بسیار مهم و تأثیرگذار در رفتار انسانی با روحیه کارآفرینی است. به اعتقاد سالووی و مایر (۱۹۹۰) هوش هیجانی توانایی فرد در نظارت بر احساس‌ها و هیجان‌های خود و دیگران به منظور متمایز ساختن آن‌ها از یکدیگر و استفاده از این اطلاعات برای هدایت اندیشه و عمل خود می‌باشد (سیف، ۱۳۹۰). هوش هیجانی، فرد را از نظر هیجانی ارزیابی می‌کند، به این معنی که فرد به چه میزانی از هیجان‌ها و احساس‌های خودآگاهی دارد و چگونه آن‌ها را کنترل و اداره می‌کند. چراسیل (۲۰۰۶) در پژوهش خود دریافت که هوش هیجانی به عنوان یک پیش‌بینی‌کننده موفقیت محسوب می‌شود (مختاری دینانی و همکاران، ۱۳۹۳) گلמן (۲۰۰۱) در نوشته‌های بسیاری تأکید کرده است که کلید موفقیت و اثربخشی رهبر در یک سازمان هوش هیجانی اوست. (همان) به اعتقاد گلמן (۱۹۹۵) ۸۰ درصد موفقیت‌های افراد در سرکار به هوش هیجانی وابسته است و تنها ۲۰ درصد آن به بهره‌ی هوشی بستگی دارد. تحقیقات متعدد نشان داده‌اند که داشتن تحصیلات و هوش منطقی بالا به تنهایی تضمین‌کننده موفقیت نیست، بلکه افراد به هوش اجتماعی نیاز دارند که شامل توانایی بازبینی احساسات و هیجان‌های خود و دیگران، هدایت تفکر، کنترل تکانه‌ها، به‌کارگیری مهارت‌های ارتباطی، خودآگاهی، تنظیم عواطف و هیجان‌ها، مقاومت در برابر رویدادهای ناخوشایند و توانایی ارزیابی، به‌کارگیری و بیان

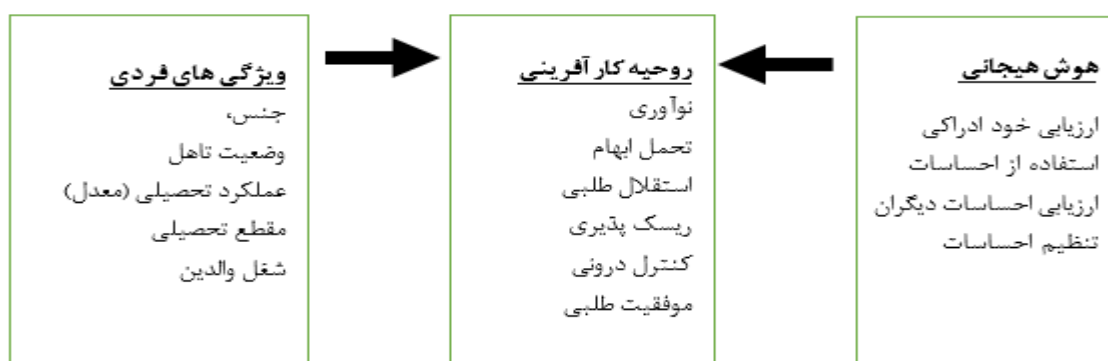
هیجانان در موقع مناسب است که در اصطلاح هوش هیجانی نامیده می شود. در حقیقت این هوش مشتمل بر شناخت احساسات خویش و دیگران و استفاده از آن برای اتخاذ تصمیمات مناسب در زندگی است. هوش هیجانی دربردارنده مؤلفه‌های ارزیابی خود ادراکی، ارزیابی احساسات دیگران، استفاده از احساسات و تنظیم احساسات است (چیذری و همکاران، ۱۳۹۲)

ارزیابی خود ادراکی یعنی اینکه فرد درک مناسبی از احساسات شخصی خود دارد؛ ارزیابی احساسات دیگران یعنی اینکه فرد احساسات و ادراکات دیگران در محیط اطراف خود را به خوبی می شناسد؛ استفاده از احساسات یعنی اینکه فرد در شرایط مختلف حاضر به کارگیری عواطف و احساسات در محیط کاری خود است و تنظیم احساسات دربردارنده کنترل احساسات در شرایط زمانی مختلف برای توسعه روابط با افراد است. (وانگ و لاو، ۲۰۰۲)

مطالعات چندی در داخل و خارج از کشور در خصوص رابطه و تأثیر هوش هیجانی و کارآفرینی انجام گرفته است که به برخی از آنها اشاره می گردد. نتایج مطالعه کمالیان و امیر فاضل (۱۳۹۰) بیانگر آن است که بین هوش هیجانی و کارآفرینی رابطه وجود دارد. مطالعه نقابی و بهادری (۱۳۹۱) و عباس پور اسفدن و همکاران (۱۳۸۹) نیز این رابطه را تأیید می کند. رضایی و همکاران (۱۳۹۲) نیز در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که هوش هیجانی اثر مثبت و معناداری بر قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دارد. مطالعه پور کیانی (۱۳۹۲) نشان دهنده رابطه بین ریسک‌پذیری و هوش هیجانی است. همچنین مطالعات نشان از آن دارد که ویژگی‌های فردی افراد از جمله جنسیت (حسینی و عزیزی، ۱۳۸۶)، (زمانی و همکاران، ۱۳۸۵)، (قاسمی و همکاران، ۱۳۸۸)، (رضایی و همکاران، ۱۳۹۲)، (فلاح حقیقی و همکاران، ۱۳۹۰)، تأهل (حسینی و عزیزی، ۱۳۸۶)، (قاسمی و همکاران، ۱۳۸۸)، شغل والدین (حسینی و عزیزی، ۱۳۸۶)، معدل (پارکر و همکاران، ۲۰۰۴) و مقطع تحصیلی (فلاح حقیقی و همکاران، ۱۳۹۰). نیز بر کارآفرینی افراد تأثیر گذار می باشند.

این مطالعه اهداف زیر را دنبال می کند:

- ۱- شناخت ویژگی‌های فردی دانشجویان
- ۲- شناخت روحیه کارآفرینی دانشجویان
- ۳- شناخت هوش هیجانی دانشجویان
- ۴- تعیین رابطه بین ویژگی‌های فردی و روحیه کارآفرینی دانشجویان
- ۵- تعیین رابطه هوش هیجانی و روحیه کارآفرینی دانشجویان
- ۶- تبیین سهم هوش هیجانی در تبیین روحیه کارآفرینی دانشجویان

چارچوب نظری پژوهش

روش شناسی

این بررسی از نوع توصیفی-همبستگی بوده و در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ در دانشگاه زابل انجام شد. جامعه آماری این پژوهش از دانشجویان کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه زابل تشکیل شده است ($N=2500$) برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده

شد و حجم نمونه، با استفاده از فرمول کوکران، ۱۸۴ نفر برآورد شد. ابزار پژوهش پرسشنامه بوده و از سه بخش پرسش‌های جمعیت شناختی (دموگرافیک)، پرسشنامه‌ی هوش هیجانی ونگ و لائو (۲۰۰۲) و پرسشنامه‌ی روحیه‌ی کارآفرینی که توسط هوشمندان مقدم فرد و همکاران (۱۳۹۰) طراحی و استفاده گردیده است، تشکیل شده بود. پرسشنامه روحیه کارآفرینی دارای ۴۵ گویه با مقیاس لیکرت بوده که از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق به ترتیب از یک تا پنج نمره‌گذاری شد. کمینه و بیشینه نمره افراد در این پرسشنامه به ترتیب ۴۵ و ۲۲۵ است. این پرسشنامه دارای ۶ زیر مقیاس نوآوری، تحمل ابهام، استقلال طلبی، ریسک‌پذیری، کنترل درونی، موفقیت طلبی بود.

همچنین پرسشنامه هوش هیجانی توسط ونگ و لائو طراحی شده و دارای ۱۶ گویه است که ۴ زیر مقیاس ارزیابی خود ادراکی، استفاده از احساسات، ارزیابی احساسات دیگران، تنظیم احساسات را می‌سنجد (نقابی و بهادری، ۱۳۹۱) و (چیزی و همکاران، ۱۳۹۲) روایی ابزار تحقیق را شماری از اعضای هیئت علمی ترویج و آموزش کشاورزی تأیید کردند. برای تأیید پایایی پرسشنامه، یک بررسی پیش‌آهنگ با استفاده از ۳۰ نفر از دانشجویان بیرون از نمونه مورد بررسی انجام شد که ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه‌های روحیه کارآفرینی و هوش هیجانی به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۵ به دست آمد. برای گروه بندی میزان روحیه کارآفرینی و هوش هیجانی دانشجویان بر حسب سطوح نامطلوب، نسبتاً نامطلوب، نسبتاً مطلوب و مطلوب از تفاوت انحراف معیار از میانگین ISDM به صورت زیر استفاده شد.

نامطلوب	$A < \text{Mean} - Sd$
نسبتاً نامطلوب	$\text{Mean} - Sd \leq B < \text{Mean}$
نسبتاً مطلوب	$\text{Mean} \leq C < \text{Mean} + Sd$
مطلوب	$\text{Mean} + Sd \leq D$

از نرم‌افزار spsswin21 جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده گردید. همچنین در بخش آمار توصیفی از آماره‌های فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی از آزمون t ، کروسکال والیس، آزمون همبستگی و تحلیل رگرسیون بهره گرفته شد.

یافته‌ها و بحث

نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل یافته‌ها نشان داد که ۶۹ درصد از پاسخگویان در مقطع تحصیلی کارشناسی و ۳۱ درصد در مقطع تحصیلات تکمیلی مشغول به تحصیل می‌باشند (جدول ۱). از نظر جنس ۸۵ نفر (۴۶/۲ درصد) از پاسخگویان مرد و ۹۹ نفر (۵۳/۸ درصد) زن بودند. (جدول ۲) معدل کل پاسخگویان ۱۵/۸۹ با انحراف معیار ۱/۵۹ است که از ۱۲ تا ۱۹/۰۸ پراکنش داشتند. از نظر محل سکونت ۴۱ نفر (۲۲/۳ درصد) از پاسخگویان ساکن روستا و ۱۴۳ نفر (۷۷/۷ درصد) ساکن شهر بودند. والدین ۹/۸ درصد از پاسخگویان هر دو کارآفرین بوده‌اند. ۴۰/۸ درصد از پاسخگویان اعلام نموده‌اند که یکی از والدینشان کارآفرین است و ۴۹/۵ درصد نیز اعلام نموده‌اند که هیچ‌یک از والدینشان کارآفرین نبوده‌اند. در دانشجویان مقطع کارشناسی ۱۱ درصد از پاسخگویان در سال اول، ۲۲ درصد در سال دوم، ۲۶ درصد در سال سوم و ۴۰/۹ درصد در سال چهارم و بالاتر مشغول به تحصیل بودند. جدول ۳ و ۴ میانگین و انحراف معیار نمرات هر یک از زیر مقیاس‌های روحیه کارآفرینی و هوش هیجانی دانشجویان را نشان می‌دهد.

جدول ۱- توزیع فراوانی دانشجویان بر پایه مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی
کارشناسی	۱۲۷	۶۹
تحصیلات تکمیلی	۵۷	۳۱
جمع	۱۸۴	۱۰۰

جدول ۲- توزیع فراوانی دانشجویان بر پایه جنس

مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۸۵	۴۶/۲
زن	۹۹	۵۳/۸
جمع	۱۸۴	۱۰۰

جدول ۳- نمره‌ی روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان به تفکیک مؤلفه‌ها

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل و حداکثر امتیاز قابل اخذ	کمینه	بیشینه	میانه	نما
نوآوری،	۲۹/۶۵	۴/۳۴	۸-۴۰	۱۹	۴۰	۳۰	۳۰
تحمل ابهام،	۲۰/۰۲	۳/۸۹	۶-۳۰	۱۰	۳۰	۲۰	۱۹
استقلال طلبی،	۱۸/۰۲	۳/۲۹	۵-۲۵	۸	۲۵	۲۰	۱۷
ریسک‌پذیری،	۳۶/۵۸	۵/۹۶	۱۰-۵۰	۲۳	۵۰	۳۷	۳۷
کنترل درونی،	۳۳/۶۹	۴/۴۳	۹-۴۵	۱۵	۴۵	۳۳	۳۲
موفقیت طلبی	۳۰/۱۵	۳/۶۰	۷-۳۵	۱۶	۳۵	۳۱	۳۱
روحیه کارآفرینی	۱۶۸/۱۰	۱۶/۲۷	۴۵-۲۲۵	۱۲۸	۲۱۵	۱۶۶	۱۶۴

جدول ۴- نمره هوش هیجانی دانشجویان به تفکیک مؤلفه‌ها

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل و حداکثر امتیاز قابل اخذ در آزمون
ارزیابی خود ادراکی	۱۵/۶۱	۲/۷۵	۴-۲۰
استفاده از احساسات	۱۵/۶۲	۳/۰۳	۴-۲۰
ارزیابی احساسات دیگران	۱۵/۳۹	۳/۲۷	۴-۲۰
تنظیم احساسات	۱۳/۵۳	۴	۴-۲۰
هوش هیجانی	۶۰/۱۶	۹/۰۸	۱۶-۸۰

برای بررسی دقیق تر روحیه کارآفرینی دانشجویان مورد مطالعه، نمره حاصل از گویه های مربوط جمع زده شد و با استفاده از معیار انحراف از میانگین (ISDM) افراد در چهار دسته طبقه‌بندی شدند. نتایج جدول (۵) نشان می‌دهد که بیشتر دانشجویان مورد مطالعه (۵۲/۲ درصد) روحیه کارآفرینی نامطلوب و نسبتاً نامطلوب دارند.

جدول ۵- توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس هر طبقات روحیه کارآفرینی

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی	نما
نوآوری	ضعیف	۳۹	۲۱/۲	۲۱/۲	نسبتاً مطلوب
	نسبتاً ضعیف	۴۶	۲۵/۰	۴۶/۲	
	نسبتاً مطلوب	۶۴	۳۴/۸	۸۱/۰	
	قوی	۳۵	۱۹/۰	۱۰۰	
تحمل ابهام	ضعیف	۳۵	۱۹/۰	۱۹/۰	نسبتاً ضعیف
	نسبتاً ضعیف	۶۵	۳۵/۳	۵۴/۳	
	نسبتاً مطلوب	۵۲	۲۸/۳	۸۲/۶	
	قوی	۳۲	۱۷/۴	۱۰۰	
استقلال طلبی	ضعیف	۳۱	۱۶/۸	۱۶/۸	نسبتاً ضعیف
	نسبتاً ضعیف	۶۷	۳۶/۴	۵۳/۳	
	نسبتاً مطلوب	۶۲	۳۳/۷	۸۷/۰	
	قوی	۲۴	۱۳/۰	۱۰۰	
ریسک‌پذیری	ضعیف	۳۱	۱۶/۸	۱۶/۸	نسبتاً مطلوب
	نسبتاً ضعیف	۵۷	۳۱/۰	۴۷/۸	
	نسبتاً مطلوب	۶۴	۳۴/۸	۸۲/۶	
	قوی	۳۲	۱۷/۴	۱۰۰	
کنترل درونی	ضعیف	۲۷	۱۴/۷	۱۴/۷	نسبتاً ضعیف
	نسبتاً ضعیف	۶۷	۳۶/۴	۵۱/۱	
	نسبتاً مطلوب	۶۶	۳۵/۹	۸۷/۰	
	قوی	۲۴	۱۳/۰	۱۰۰	
موفقیت طلبی	ضعیف	۳۰	۱۶/۳	۱۶/۳	نسبتاً مطلوب
	نسبتاً ضعیف	۵۶	۳۰/۴	۴۶/۷	
	نسبتاً مطلوب	۶۳	۳۴/۲	۸۱/۰	
	قوی	۳۵	۱۹/۰	۱۰۰	
روحیه کارآفرینی	ضعیف	۲۴	۱۳/۰	۱۳/۰	نسبتاً ضعیف
	نسبتاً ضعیف	۷۲	۳۹/۱	۵۲/۲	
	نسبتاً مطلوب	۶۱	۳۳/۲	۸۵/۳	
	قوی	۲۷	۱۴/۷	۱۰۰	

برای بررسی دقیق‌تر هوش هیجانی دانشجویان مورد مطالعه نیز مانند روحیه کارآفرینی، نمره حاصل از گویه‌های مربوط جمع زده شد و با استفاده از معیار انحراف از میانگین (ISDM) افراد در چهار دسته طبقه‌بندی شدند. نتایج جدول (۶) نشان می‌دهد که بیشتر دانشجویان مورد مطالعه (۵۱/۶ درصد) هوش هیجانی پایین و نسبتاً پایین دارند.

جدول ۶- توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس هر طبقه هوش هیجانی

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی	نما
ارزیابی خود ادراکی	ضعیف	۲۰	۱۰/۹	۱۰/۹	نسبتاً مطلوب
	نسبتاً ضعیف	۶۷	۳۶/۴	۴۷/۳	
	نسبتاً مطلوب	۶۸	۳۷/۰	۸۴/۲	
	قوی	۲۹	۱۵/۸	۱۰۰	
استفاده از احساسات	ضعیف	۳۰	۱۶/۳	۱۶/۳	نسبتاً مطلوب
	نسبتاً ضعیف	۵۳	۲۸/۸	۴۵/۱	
	نسبتاً مطلوب	۶۵	۳۵/۳	۸۰/۴	
	قوی	۳۶	۱۹/۶	۱۰۰	
ارزیابی احساسات دیگران	ضعیف	۳۶	۱۹/۶	۱۹/۶	نسبتاً مطلوب
	نسبتاً ضعیف	۴۵	۲۴/۵	۴۴/۰	
	نسبتاً مطلوب	۶۷	۳۶/۴	۸۰/۴	
	قوی	۳۶	۱۹/۶	۱۰۰	
تنظیم احساسات	ضعیف	۳۱	۱۶/۸	۱۶/۸	نسبتاً مطلوب
	نسبتاً ضعیف	۴۸	۲۶/۱	۴۲/۹	
	نسبتاً مطلوب	۷۹	۴۲/۹	۸۵/۹	
	قوی	۲۶	۱۴/۱	۱۰۰	
هوش هیجانی	ضعیف	۳۶	۱۹/۶	۱۹/۶	نسبتاً ضعیف
	نسبتاً ضعیف	۵۹	۳۲/۱	۵۱/۶	
	نسبتاً مطلوب	۵۵	۲۹/۹	۸۱/۵	
	قوی	۳۴	۱۸/۵	۱۰۰	

آزمون t نشان داد که بین دانشجویان مقطع کارشناسی و تحصیلات تکمیلی از لحاظ میزان روحیه کارآفرینی و در هیچ‌یک از زیر مقیاس‌های آن تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (جدول ۷)

جدول ۷- مقایسه روحیه کارآفرینی دانشجویان بر پایه مقطع تحصیلی

متغیر	مقطع تحصیلی	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معنی داری
نوآوری	کارشناسی	۲۹/۵۶	۴/۴۷	-۰/۳۱	۰/۷۵
	تحصیلات تکمیلی	۲۹/۷۹	۴/۱۶		
تحمل ابهام	کارشناسی	۲۰/۰۱	۳/۷۹	۰/۱۰	۰/۹۲
	تحصیلات تکمیلی	۱۹/۹۴	۴/۱۳		
استقلال طلبی	کارشناسی	۱۸/۱۵	۳/۳۴	۱/۰۴	۰/۳
	تحصیلات تکمیلی	۱۷/۵۸	۳/۲۰		
ریسک پذیری	کارشناسی	۳۶/۵۵	۶/۲۹	-۰/۰۳	۰/۹۷
	تحصیلات تکمیلی	۳۶/۵۸	۵/۲۰		
کنترل درونی	کارشناسی	۳۴/۰۶	۴/۳۰	۱/۳۱	۰/۱۹
	تحصیلات تکمیلی	۳۳/۱۱	۴/۶۷		
موفقیت طلبی	کارشناسی	۳۰/۴۵	۳/۳۴	۱/۶۲	۰/۱۱
	تحصیلات تکمیلی	۲۹/۴۹	۴/۱۹		
روحیه کارآفرینی	کارشناسی	۱۶۸/۷۹	۱۶/۸۶	۰/۸۵	۰/۳۹
	تحصیلات تکمیلی	۱۶۶/۵۱	۱۴/۹۱		

برای بررسی تفاوت روحیه کارآفرینی دانشجویان پسر و دختر نیز از آزمون t استفاده شد. نتایج نشان دادند که روحیه کارآفرینی و مؤلفه‌های آن در بین دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود ندارد. (جدول ۸)

جدول ۸- مقایسه روحیه کارآفرینی بر پایه جنس

متغیر	جنس	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معنی داری
نوآوری	مرد	۳۰/۲۲	۴/۱۱	۱/۶۶	۰/۰۹
	زن	۲۹/۱۶	۴/۴۸		
تحمل ابهام	مرد	۲۰/۱۶	۳/۵۵	۰/۴۶	۰/۶۴
	زن	۱۹/۹۰	۴/۱۷		
استقلال طلبی	مرد	۱۷/۷۶	۲/۹۵	-۰/۹۷	۰/۳۳
	زن	۱۸/۲۳	۳/۵۶		
ریسک پذیری	مرد	۳۶/۳۴	۵/۴۷	-۰/۴۹	۰/۶۲
	زن	۳۶/۷۸	۶/۳۷		
کنترل درونی	مرد	۳۳/۱۱	۴/۵۱	-۱/۶۳	۰/۱۰
	زن	۳۴/۱۸	۴/۳۳		
موفقیت طلبی	مرد	۲۹/۷۸	۴/۱۲	-۱/۲۹	۰/۱۹
	زن	۳۰/۴۶	۳/۰۷		
روحیه کارآفرینی	مرد	۱۶۷/۳۹	۱۵/۴۲	-۰/۵۵	۰/۵۸
	زن	۱۶۸/۷۲	۱۷/۰۲		

همچنین آزمون t نشان از آن دارد که تفاوتی بین روحیه کارآفرینی دانشجویان ساکن روستا و شهر وجود ندارد. (جدول ۹)

جدول ۹- مقایسه روحیه کارآفرینی دانشجویان بر پایه محل سکونت

متغیر	جنس	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معنی داری
نوآوری	روستا	۲۹/۷۳	۴/۵۵	۰/۱۳	۰/۸۹
	شهر	۲۹/۶۳	۴/۲۹		
تحمل ابهام	روستا	۱۹/۸۳	۳/۸۹	-۰/۳۶	۰/۷۱
	شهر	۲۰/۰۷	۳/۹۰		
استقلال طلبی	روستا	۱۸/۷۳	۳/۱۵	۱/۵۸	۰/۱۱
	شهر	۱۷/۸۱	۳/۳۱		
ریسک پذیری	روستا	۳۷/۴۹	۵/۹۷	۱/۱۱	۰/۲۷
	شهر	۳۶/۳۱	۵/۹۵		
کنترل درونی	روستا	۳۳/۶۱	۴/۲۸	-۰/۱۳	۰/۸۹
	شهر	۳۳/۷۱	۴/۴۹		
موفقیت طلبی	روستا	۳۰/۶۱	۳/۶۳	۰/۹۳	۰/۳۵
	شهر	۳۰/۰۱	۳/۵۹		
روحیه کارآفرینی	روستا	۱۷۰	۱۷/۳۴	۰/۸۴	۰/۴
	شهر	۱۶۷/۵۶	۱۵/۹۷		

جهت بررسی تفاوت روحیه کارآفرینی دانشجویان مقطع لیسانس در سال‌های مختلف تحصیلی از آزمون کروسکال والیس استفاده شد نتایج نشان داد که تفاوت معنی داری در روحیه کارآفرینی و مؤلفه‌های آن به غیر از دو مؤلفه تحمل ابهام و ریسک‌پذیری در سال‌های مختلف تحصیلی وجود ندارد. (جدول ۱۰)

جدول ۱۰- مقایسه روحیه کارآفرینی دانشجویان مقطع لیسانس بر پایه سال‌های تحصیلی

متغیر	سال‌های تحصیل	میانگین رتبه‌ای	کی دو	درجه آزادی	معنی داری
نوآوری	اول	۷۲/۹۶	۲/۳۱	۳	۰/۵۱
	دوم	۵۷/۹۳			
	سوم	۶۸/۶۸			
	چهارم	۶۱/۸۸			
تحمل ابهام	اول	۷۳/۱۴	۱۱/۱۲	۳	۰/۰۱
	دوم	۵۷/۰۵			
	سوم	۷۹/۹۴			
	چهارم	۵۵/۱۶			
استقلال	اول	۷۰/۶۱	۳/۱۴	۳	۰/۳۷
	دوم	۵۵/۰۴			
	سوم	۷۰/۲۹			
	چهارم	۶۳/۰۶			
ریسک‌پذیری	اول	۷۵/۱۴	۹/۰۹	۳	۰/۰۳
	دوم	۴۷/۷۳			
	سوم	۷۳/۷۳			
	چهارم	۶۳/۵۹			
کنترل درونی	اول	۶۷/۴۶	۱/۳۸	۳	۰/۷۱
	دوم	۵۷/۰۷			
	سوم	۶۷/۰۳			
	چهارم	۶۴/۸۸			
موفقیت طلبی	اول	۷۳/۲۹	۱/۱۴	۳	۰/۷۷
	دوم	۶۲/۴۵			
	سوم	۶۱/۲۳			
	چهارم	۶۴/۱۰			
روحیه کارآفرینی	اول	۷۶/۰۷	۷/۰۱	۳	۰/۰۷
	دوم	۵۱/۷۷			
	سوم	۷۳/۳۸			
	چهارم	۶۱/۳۸			

جهت مقایسه روحیه کارآفرینی دانشجویان بر اساس شغل والدین از آزمون کروسکال والیس استفاده شد. نتایج نشان داد که روحیه کارآفرینی پاسخگویان بر اساس شغل والدین تفاوت معنی داری ندارد (جدول ۱۱)

جدول ۱۱- مقایسه روحیه کارآفرینی بر اساس شغل والدین

متغیر	سطوح متغیر	میانگین رتبه‌ای	کی دو	درجه آزادی	معنی‌داری
نوآوری	دو کارآفرین	۹۹/۰۸	۴/۰۹	۲	۰/۱۳
	یک کارآفرین	۱۰۰/۶۲			
	هیچ	۸۴/۵۱			
تحمل ابهام	دو کارآفرین	۱۰۴/۹۴	۱/۳۸	۲	۰/۵
	یک کارآفرین	۸۸/۷۲			
	هیچ	۹۳/۱۵			
استقلال طلبی	دو کارآفرین	۹۴/۶۹	۰/۴	۲	۰/۸۲
	یک کارآفرین	۸۹/۵۳			
	هیچ	۹۴/۵۱			
ریسک‌پذیری	دو کارآفرین	۱۰۳/۴۴	۲/۷۱	۲	۰/۲۶
	یک کارآفرین	۹۷/۵۲			
	هیچ	۸۶/۲۰			
کنترل درونی	دو کارآفرین	۷۹/۸۱	۱/۱۶	۲	۰/۵۶
	یک کارآفرین	۹۴/۴۹			
	هیچ	۹۳/۳۷			
موفقیت طلبی	دو کارآفرین	۸۸/۱۹	۰/۱۷	۲	۰/۹۲
	یک کارآفرین	۹۲/۱۱			
	هیچ	۹۳/۶۸			
روحیه کارآفرینی	دو کارآفرین	۹۵/۵۰	۰/۱۶	۲	۰/۹۲
	یک کارآفرین	۹۳/۶۳			
	هیچ	۹۰/۹۸			

برای به دست آوردن رابطه بین متغیرهای تحقیق و روحیه کارآفرینی پاسخگویان از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. بر پایه اطلاعات به دست آمده (جدول ۱۲) نتایج نشان داد بین هوش هیجانی افراد و روحیه کارآفرینی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. همچنین نتایج یافته‌ها حکایت از آن دارد که بین عملکرد تحصیلی (معدل) پاسخگویان و روحیه کارآفرینی آنان رابطه معنی‌داری وجود ندارد. از رگرسیون چند متغیره به روش (stepwise) به منظور تعیین توانایی هوش هیجانی در پیش‌بینی روحیه کارآفرینی دانشجویان استفاده شد. بدین منظور از مؤلفه‌های هوش هیجانی جهت تعیین میزان اثرگذاری آن‌ها بر روحیه کارآفرینی استفاده شد. طبق نتایج جدول ۱۴ میزان F در سطح ۱ درصد معنی‌دار بوده که نشان‌دهنده وجود رابطه خطی بین متغیرهای پیش‌بینی کننده و متغیر وابسته است. بر اساس مقادیر بتا، متغیر ارزیابی خود ادراکی و ارزیابی احساسات دیگران به ترتیب دارای بیش‌ترین تأثیر روی متغیر روحیه کارآفرینی داشته‌اند و به ازای یک انحراف معیار تغییر در این متغیرها به ترتیب ۰/۳۳ و ۰/۲۳ انحراف معیار تغییر در متغیر وابسته را شاهد خواهیم بود. بر اساس میزان R^2 تعدیل شده متغیرهای مورد بحث در مجموع قادرند ۲۰ درصد از تغییرات در متغیر وابسته را پیش‌بینی نمایند. با توجه به مدل رگرسیون چند متغیره با معادله زیر می‌توان میزان روحیه کارآفرینی دانشجویان را تخمین زد:

$$Y = 120.09 + 1.93 X_1 + 1.16 X_2$$

$Y =$ روحیه کارآفرینی

X1= ارزیابی خود ادراکی
X2= ارزیابی احساسات دیگران

جدول ۱۲- همبستگی هوش هیجانی، روحیه کارآفرینی و عملکرد تحصیلی پاسخگویان
نوآوری (۱)، تحمل ابهام (۲)، استقلال طلبی (۳)، ریسک‌پذیری (۴)، کنترل درونی (۵)، موفقیت طلبی (۶)، روحیه کارآفرینی (۷)، ارزیابی

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
(۱)	۱											
(۲)	۰/۴۱**	۱										
(۳)	۰/۲۵**	۰/۲۶**	۱									
(۴)	۰/۳۸**	۰/۴۳**	۰/۴۷**	۱								
(۵)	۰/۱۶*	۰/۱۹**	۰/۱۳	۰/۳۱**	۱							
(۶)	۰/۱۶*	۰/۰۸	۰/۱۶*	۰/۲۳**	۰/۳۷**	۱						
(۷)	۰/۶۳**	۰/۶۳**	۰/۵۸**	۰/۸۰**	۰/۵۸**	۰/۵۰**	۱					
(۸)	۰/۲۵**	۰/۳۰**	۰/۱۰	۰/۳۵**	۰/۲۷**	۰/۲۱**	۰/۴۱**	۱				
(۹)	۰/۲۷**	۰/۱۰	۰/۰۷	۰/۲۳**	۰/۲۳**	۰/۲۴**	۰/۳۱**	۰/۴۵**	۱			
(۱۰)	۰/۱۵*	۰/۲۱**	۰/۰۴	۰/۲۴**	۰/۲۹**	۰/۳۶**	۰/۳۵**	۰/۳۵**	۰/۲۵**	۱		
(۱۱)	۰/۲۹**	۰/۱۸*	-۰/۰۳	۰/۲۰**	۰/۱۷*	۰/۱۶*	۰/۲۷**	۰/۳۹**	۰/۲۵**	۰/۲۳**	۱	
(۱۲)	۰/۳۵**	۰/۲۸**	۰/۰۶	۰/۳۵**	۰/۳۴**	۰/۳۵**	۰/۴۷**	۰/۷۵**	۰/۶۷**	۰/۶۵**	۰/۷۲**	۱
(۱۳)	-۰/۰۶	-۰/۰۲	-۰/۱۲	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۰۲	-۰/۰۱	۰/۱۱	۰/۱۰	۰/۱۱	۰/۰۹	۰/۱۵*

نوآوری (۱)، تحمل ابهام (۲)، استقلال طلبی (۳)، ریسک‌پذیری (۴)، کنترل درونی (۵)، موفقیت طلبی (۶)، روحیه کارآفرینی (۷)،
ارزیابی خود ادراکی (۸)، استفاده از احساسات (۹)، ارزیابی احساسات دیگران (۱۰)، تنظیم احساسات (۱۱)، هوش هیجانی (۱۲)،
معدل (۱۳)

خود ادراکی (۸)، استفاده از احساسات (۹)، ارزیابی احساسات دیگران (۱۰)، تنظیم احساسات (۱۱)، هوش هیجانی (۱۲)، معدل (۱۳).

جدول ۱۳- نتایج تحلیل رگرسیونی برای متغیر وابسته روحیه کارآفرینی

متغیر	B	SEB	BETA	T	Sig.t
ارزیابی خود ادراکی	۱/۹۳	۰/۴۱	۰/۳۳	۴/۶۴	۰/۰۰
استفاده از احساسات	۱/۱۶	۰/۳۵	۰/۲۳	۳/۳۱	۰/۰۰

Multiple R=۰/۴۶, R²=۰/۲۱, R² Adjust=۰/۲۰, Constant=۱۲۰/۰۹, F=۲۴/۵۳, Sig. F=۰/۰۰۰

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

نتایج یافته‌های تحقیق بیانگر آن است که در مجموع اکثر دانشجویان مورد مطالعه از نظر روحیه کارآفرینی ضعیف و نسبتاً ضعیف می‌باشند. همچنین اکثر دانشجویان در برخی از مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی نسبتاً ضعیف عمل می‌کنند. (مؤلفه‌های تحمل ابهام، استقلال طلبی و کنترل درونی) و نمره اکثر دانشجویان در سایر مؤلفه‌ها نسبتاً مطلوب می‌باشند (نوآوری، ریسک‌پذیری و موفقیت طلبی). برخی از یافته‌های تحقیق با یافته‌های علی پور (۱۳۹۱) هم خوانی دارد. نتایج یافته‌ها نشان می‌دهد که به‌طور کلی ۴۶/۲ درصد از پاسخگویان در مؤلفه نوآوری ضعیف و نسبتاً ضعیف می‌باشند همچنین در مؤلفه‌های تحمل ابهام ۵۴/۳ درصد، استقلال طلبی ۵۳/۳ درصد، ریسک‌پذیری ۴۷/۸ درصد، کنترل درونی ۵۱/۱ درصد، موفقیت طلبی ۴۶/۷ درصد و در مجموع ۵۲/۲ درصد ضعیف و نسبتاً ضعیف می‌باشند. همچنین نتایج یافته‌ها حاکی از آن است که هوش هیجانی بیش از نیمی از دانشجویان (۵۱/۶ درصد) ضعیف و نسبتاً ضعیف است. به همین ترتیب در مؤلفه‌های هوش هیجانی به ترتیب در ارزیابی خود ادراکی ۴۷/۳ درصد استفاده از احساسات ۴۵/۱ درصد، ارزیابی احساسات دیگران ۴۴ درصد، تنظیم احساسات ۴۲/۹ ضعیف و نسبتاً ضعیف می‌باشند. همچنین نتایج بیانگر آن است که روحیه کارآفرینی دانشجویان پسر و دختر، کارشناسی و تحصیلات تکمیلی، دانشجویان ساکن روستا و ساکن شهر باهم تفاوت ندارد. آزمون کروسکال والیس نشان داد که روحیه کارآفرینی دانشجویان مقطع لیسانس در سال‌های مختلف تحصیل در برخی از مؤلفه‌ها تفاوت وجود دارد (مؤلفه‌های تحمل ابهام و ریسک‌پذیری) به طوری که دانشجویان سال اول ریسک‌پذیرتر از سایر دانشجویان می‌باشند و دانشجویان سال اول و سوم تحمل ابهام بالایی دارند. آزمون کروسکال والیس حکایت از آن دارد که تفاوتی در روحیه کارآفرینی دانشجویان بر پایه شغل والدین وجود ندارد. آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که در مجموع بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانشجویان و روحیه کارآفرینی آنان رابطه معنی‌دار مثبت وجود دارد. تفصیلاً ارزیابی خود ادراکی، استفاده از احساسات، ارزیابی احساسات دیگران و تنظیم احساسات نقش مثبتی بر روحیه کارآفرینی داشته‌اند. مطالعه نقاب‌ی و همکاران (۱۳۹۱) نیز در خصوص هوش هیجانی و رفتار کارآفرینی نشان از رابطه هوش هیجانی و کارآفرینی دارد. افراد با توانمندی بالا در ارزیابی احساسی خود، می‌توانند احساسات آنی و هیجانات آزاردهنده خود را حتی در لحظات پرتنش کاری به طور مناسب مدیریت کنند. همچنین میر در پژوهش خود نشان داد مدیرانی که توانایی خود ارزیابی بالاتری دارند با احتمال بیشتری کارآفرینانه عمل خواهند کرد مطالعه زامپتاکیس (۲۰۰۹) نیز این یافته را تأیید می‌کند. درک احساسی دیگران و روابط بین فردی مطلوب، باعث به وجود آمدن روحیه همکاری و تشریک مساعی می‌شود که بدین ترتیب دانشجویان به جای رقابت با یکدیگر با همکاری و همفکری یکدیگر، خواهند توانست از فرصت‌های موجود به بهترین نحو بهره‌برداری نمایند؛ بنابراین هنگامی که افراد هوش هیجانی بالایی داشته باشند و توانایی کنترل، تنظیم و درک احساس خود و دیگران را داشته باشند با احتمال بیشتری رفتار کارآفرینانه انجام می‌دهند. دانشجویانی که بتوانند به خوبی احساسات خود را به کار بگیرند، می‌توانند روابط و تعاملات بهتری با دیگر دانشجویان داشته و در نتیجه این تعاملات باعث افزایش روحیه کارآفرینی‌شان خواهد شد. به‌کارگیری احساسات در جهت حل مشکلات و عملکردهای روزانه برای کارآفرینی، امری مهم به شمار می‌رود. مطالعات جان قربانیان و زامپتاکیس (۲۰۰۹) نیز این نتیجه را تأیید می‌کند. نتیجه این پژوهش، نظریات و تحقیقات قبلی نظیر پژوهش جان قربانیان، فرتالا، زامپتاکیس را در مورد تأثیر هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن بر کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه مورد تأیید قرار می‌دهد. افراد تحت تأثیر هیجانات مثبت و منفی اقدام به انجام رفتار می‌کنند لذا از این جهت درک و تحلیل هیجانات جهت دسترسی به حداکثر راندمان بسیار مهم است. همچنین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن با مؤلفه نوآوری رابطه معنی‌دار مستقیم دارد. بدین معنا که افرادی که از هوش هیجانی بالایی برخوردارند علاقه بیشتری به نوآوری‌ها دارند. همچنین هوش هیجانی و همه مؤلفه‌های آن به غیر از استفاده از احساسات با تحمل ابهام رابطه معنادار مستقیم دارد. مطالعات مؤید آن است که افرادی که هوش هیجانی بالایی دارند تحمل بالایی در برابر استرس و عوامل استرس‌زا دارند. نتایج نشان داد که هوش هیجانی و استقلال طلبی رابطه معنی‌داری باهم ندارد. همچنین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن با ریسک‌پذیری دانشجویان رابطه معنادار مستقیم دارد. این بدین معناست که دانشجویانی که توانایی ارزیابی و تنظیم احساسات خود و دیگران را دارند ریسک‌پذیرتر می‌باشند. این یافته‌ها با نتایج مطالعه هادی زاده مقدم و همکاران (۱۳۸۸) هم خوانی دارد. همچنین نتایج بیانگر آن است که هوش هیجانی و همه مؤلفه‌های آن با کنترل درونی رابطه معنی‌دار مستقیم دارند. این بدان

معناست که دانشجویانی که توانایی ارزیابی و تنظیم احساسات خود و دیگران را دارند از کنترل درونی بیشتری برخوردارند. به همین ترتیب بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن و موفقیت طلبی افراد رابطه معنی‌دار مستقیم دارد. بدین معنا که هوش هیجانی بالا روحیه کارآفرینی دانشجویان را افزایش خواهد داد و بر عکس. افرادی که می‌توانند از هیجان‌های دیگران آگاه شوند و آن‌ها را درک کنند و به طور مقتضی واکنش نشان دهند در رابطه با دیگران موفق‌اند (سیف، ۱۳۹۰). با عنایت به اینکه نتایج مطالعات نشان‌دهنده آن است که هوش هیجانی قابل آموختن و افزایش است (ایونسون، ۲۰۰۷)، (قلی پور، ۱۳۸۶). لذا می‌توان یکی از عواملی که باعث افزایش روحیه کارآفرینی دانشجویان می‌شود را آموزش مدیریت هوش هیجانی دانست؛ بنابراین به نظر می‌رسد جهت دستیابی به این امر دانشگاه‌ها باید در برنامه‌ریزی‌های خود به آموزش مدیریت هوش هیجانی دانشجویان توجه نشان دهند. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان داد که ارزیابی احساسات خود و به‌کارگیری احساسات، در روحیه کارآفرینی دانشجویان اثرگذار می‌باشند؛ به عبارت دیگر، افرادی که در درک و فهم احساسات خود توانمندترند قادرند انتخاب‌های درستی داشته باشند لذا بر اضطراب و پریشانی‌های خود سریع‌تر فائق می‌آیند و از روحیه کارآفرینی بالاتری برخوردار خواهند بود. همچنین نتایج یافته‌ها حکایت از آن دارد که بین عملکرد تحصیلی (معدل) پاسخگویان و روحیه کارآفرینی آنان رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

فهرست منابع

- احمد پور داریانی، م (۱۳۸۲). آیا کارآفرینی راهبرد دانشگاه‌ها را تغییر می‌دهد؟، مجله رهیافت، شماره ۲۹.
- پور کیانی، م. امیری، ا. آذر پور، ف (۱۳۹۲). بررسی رابطه هوش هیجانی و کارآفرینی سازمانی در کارکنان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان.
- جان قربانیان، ز. کامکار، م. سماواتیان، ح (۱۳۸۹) پیش‌بینی رفتارهای کارآفرینانه بر اساس هوش هیجانی، صنعت و کارآفرینی، شماره چهل و نهم، ص ۵۳-۵۸.
- چیدری، م. عباسی، ع. رحمانیان کوشکی، م. (۱۳۹۲). ارتباط بین دریافت حمایت سازمانی و هوش هیجانی با رفتار کارآفرینی کارکنان سازمان جهاد کشاورزی استان فارس. تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، دوره ۴۴، شماره ۱، ص ۵۵-۶۵.
- حسینی، م. عزیزی، ب. (۱۳۸۶). بررسی عوامل موثر در توسعه روحیه و مهارت‌های کارآفرینی در میان دانشجویان سال آخر دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران، مجله علوم کشاورزی، شماره ۲، ص ۲۴۱-۲۵۱.
- خدمتی توسل، ص. (۱۳۷۹). بررسی زمینه‌های بروز و پرورش کارآفرینی در دبیرستان‌های پسرانه دولتی کار و دانش شهرستان کرج از نظر مدیران، دبیران و دانش‌آموزان؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه تهران.
- رضائی، ر. بادیار، م. صلاحی مقدم، ن (۱۳۹۲) فصلنامه زن در توسعه و سیاست (پژوهش زنان) رویکرد جنسیتی در سنجش رابطه هوش هیجانی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان، شماره ۴۲، صص ۳۹۳-۴۱۰.
- سیف. ع (۱۳۹۰). روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش. تهران، نشر دوران.
- شریف‌زاده، م. زمانی، غ (۱۳۸۵). روحیه کارآفرینی در دانشجویان کشاورزی: مطالعه موردی دانشگاه شیراز. مجله علوم کشاورزی ایران، (۱۰۷-۱۱۵) ۳۷، شماره ۱، سال ۱۳۸۵ - جلد ۲.
- شکر کن، ح. برومند نسب، م؛ و نجاریان، ب (۱۳۸۱). بررسی رابطه ساده و چندگانه خلاقیت، انگیزه پیشرفت و عزت نفس با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز، فصلنامه علوم تربیتی و روانشناسی، شماره ۳، ص ۴۲-۵۴.
- عباس پور اسفدن، ق. چراغ علی، م. رحمانی، م (۱۳۸۹). شناخت و مطالعه رابطه هوش هیجانی و کارآفرینی مدیران صنایع لاستیک و پلاستیک شهر تهران، سال اول، شماره دوم، ص ۲۷-۳۴.

- علی پور، ح (۱۳۹۱) بررسی میزان گرایش و روحیه کارآفرینی دانشجویان رشته کشاورزی شهرستان شیراز، فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۲۳، ص ۳۳-۴۶.
- فلاح حقیقی، ن. ر. ضوان فر، ا. کلاتری، خ و رضوی، س (۱۳۹۰). بررسی خصوصیات کارآفرینانه دانشجویان پردیس کشاورزی دانشگاه تهران. مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، دوره ۲-۴۲، شماره ۳، ص ۳۵۷-۳۶۶.
- قاسمی، ج. اسدی، علی. حسینی نیا، غ (۱۳۸۸). بررسی عوامل تأثیرگذار در ایجاد روحیه کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران. تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، دوره ۲-۴۰، شماره ۲، ص ۷۱-۷۹.
- قلی پور، آ (۱۳۸۶). مدیریت رفتار سازمانی، سمت، تهران، چاپ اول.
- کمالیان، ا. فضل، ا (۱۳۹۰) بررسی رابطه هوش هیجانی و میزان کارآفرینی دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه سیستان و بلوچستان)، توسعه کارآفرینی، سال سوم، شماره یازدهم، ص ۱۲۷-۱۴۶.
- مجردی، غ. زمانی، غ. قلی پور، آ (۱۳۸۶). تحلیل انتظارات شغلی و تأثیر آن بر نهادینه‌سازی کارگزاری خصوصی بیمه محصولات کشاورزی (مورد مطالعه استان فارس). مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، جلد ۳، شماره ۲، ص ۱۵-۲۸.
- محبوبی، م. شریف‌زاده، ا (۱۳۹۲) روحیه کارآفرینی دانشجویان دانشکده علوم کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۲۵، ص ۳۹-۵۲.
- محبوبی، م. شریف‌زاده، ا (۱۳۹۲). روحیه کارآفرینی دانشجویان دانشکده علوم کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۲۵، ص ۳۹-۵۲.
- مختاری دینانی، م. کوزه چیان، ه. امیری، م. احسانی م (۱۳۹۳) رابطه بین هوش هیجانی و اثربخشی رهبری مدیران ورزشی. مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۲۳، ص ۵۳-۶۶.
- نقابی، س. بهادری، م (۱۳۹۱) رابطه هوش هیجانی و رفتار کارآفرینانه. مجله طب نظامی، دوره ۱۴، شماره ۲ ص ۱۲۳-۱۲۸.
- هادی زاده مقدم، ا. رامین مهر، ح. حسینی، س (۱۳۸۸). بررسی ارتباط هوش هیجانی با گرایش کارآفرینانه مطالعه موردی: سازمان‌های وابسته به شرکت نفت. توسعه کارآفرینی، سال اول، شماره چهارم، ص ۱۳۹-۱۶۲.
- Aldrich, H.E, (1999). Organizations evolving. London. Sage.
- Amiable, T.M., Barsade, S.G., Mueller, J.S., Staw, B.M. (2005). Affect and creativity at work. Administrative Science Quartely, Vol. 50 pp.367-403.
- Baum, J.R., M. Frese and R.A. Baron. The Psychology of Entrepreneurship: Taylor & Francis, 2014.
- Brockhaus, R.H., 1980, The effect of job dissatisfaction on the decision to start a business, Journal of Small Business Management, 181, pp. 37-43.
- Evenson, E.A. and Capella University. School of Psychology. Examining the Relationship between Emotional Intelligence and College Success: Capella University, 2007
- Fertala N. Is emotional intelligence the most intoxicating factoring in the entrepreneurial success equation? Front Entrep Res. 2009; 29(18):3.
- George, J.M., Zhou, J. (2002). Understanding when bad moods foster creativity and good ones don't: the role of context and clarity of feelings. Journal of Applied Psychology, Vol. 87 pp.687-97.
- Goleman, D. (1995). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ, New York: Bantam.
- Jennings, D.F.& Seaman, L.S. (1994). High and low levels of organizational adaptation: an empirical analysis of strategy, structure and performance. Strategic management journal. 15:459-475.
- Kirchhoff, B. (1997). entrepreneurship economics. In W.B. Bygrave (Ed). The portable MBA In entrepreneurship (pp.450-471). NEW York, Wiley.
- Leonidas A. Zampetakis, Konstantinos Kafetsios, Nancy Bouranta, Todd Dewett, Vassilis S. Moustakis, (2009) "On the relationship between emotional intelligence and entrepreneurial attitudes and intentions", International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, Vol. 15 Iss: 6, pp.595 – 618.
- Mair J. Entrepreneurial behavior in a large traditional firm: Exploring key drivers. Int Stud Entrep. 2005; 10:49-72.
- McClelland, D. (1961). The achieving society, Princeton, NJ: Nostrand.
- Parker, S.C. The Economics of Self-Employment and Entrepreneurship: Cambridge University Press, 2004.

-
- Schumpeter. (1934). the theory of economic development. Cambridge: Harvard university press.
 - Timmons J.A (1994).New venture creation: entrepreneurship for the 21th century, Chicago. (Revised 4th ED.) Irwin, Boston.
 - Wong, C., & Law, K. S. (2002). “The effect of leader and follower emotional intelligence on performance and attitude: An exploratory study”. The Leadership Quarterly, 23, 243–274.
 - Zampetakis LA, Beldekos P, Moustakis VS. “Day-to-day” entrepreneurship within organizations: The role of trait emotional intelligence and perceived organizational support. Eur Manag J. 2009; 27(3):165-75.